

ARAŞTIRMA PROJELERİNDE UYGULANACAK İDARİ VE MALİ ESASLAR

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (Değişik: 12/10/2019-13YK) Bu Esasların amacı; Kamu Kurumları Araştırma ve Geliştirme Projelerini Destekleme Programı (1007) ve Mükemmeliyet Merkezi Destek Programı (1004) hariç, Araştırma Destek Programları Başkanlığı (ARDEB) tarafından yürütülen proje destek programları ile ilgili idari ve mali hususları düzenlemektir. Bu Esaslar kapsamındaki programların özel düzenlemelerinde aynı konuya ilişkin hüküm bulunması halinde, programlara özel hükümler öncelikli olarak uygulanır.

Hukuki dayanak

MADDE 2- (Değişik:14/02/2019-5YK) Bu Esaslar, 17/07/1963 gün ve 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun ile 15/07/2018 tarih ve 30479 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 4 Numaralı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar İle Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 22/04/2009 tarihli TÜBİTAK Araştırma Destek Programları Başkanlığı Tarafından Yürütülen Programlara İlişkin Yönetmelik hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Projelerde görev alabilme koşul ve limitleri

MADDE 3- (1) (Değişik:14/02/2019-5YK) Kamu kurum/kuruluşlarının en üst düzey yöneticileri, vekil ve yardımcıları (Rektör, Rektör Yardımcısı, Başhekim, Başhekim Yardımcısı, Hastane Yöneticisi, Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı, İl Milli Eğitim Müdürü vb.); başvuru sırasında görevlerinin devam etmesi durumunda proje yürütücüsü olarak görev alamaz.

(2) **(Mülga: 03/06/2021-32YK)**

(3) Küçük, Orta ve Büyüklükte İşletme (KOBİ) olma şartlarına ulaşamamış sermaye şirketleri ve KOBİ niteliğindeki işletmelerin yönetici ve ortakları projede görev alabilir; ancak bu kapsam dışındaki özel kuruluşların en üst düzey yöneticileri, proje ekibinde yer alamazlar. Özel kuruluşlar için gerek görülmesi halinde sözleşme aşamasında kuruluşun KOBİ ve altı nitelikte olduğuna dair Yeminli Mali Müşavir onaylı beyanname talep edilir.

(4) Özel kuruluş çalışanı tarafından başvuru yapılabilmesi için, çalıştığı kuruluşun ticaret sicil belgesi olması ve Türkiye’de yerleşik sermaye şirketi olma zorunluluğu bulunmaktadır.

(5) **(Değişik: 12/10/2019-13YK)** ARDEB destekli projelerde proje yürütücüsü, araştırmacı veya danışman olarak görev alabilme koşul ve limitleri Başkanlık tarafından belirlenerek ilgili programların duyurularına yansıtılır.

(6) **(Değişik: 12/10/2019-13YK)** Sonuç raporu henüz kabul edilmemiş ya da öneri durumunda olan projelerdeki görevler, projelerde görev alabilme koşul ve limitleri içerisinde işlem görür.

(7) **(Değişik: 12/10/2019-13YK)** Projesinin iptal edilmesi veya etik ihlali nedeniyle ceza alan ve bu nedenle yürürlükte olan diğer projelerindeki görevlerine son verilen proje yürütücüsü ve araştırmacıların yerine atanan kişilerin bu projelerdeki görevleri, bu maddenin birinci ve beşinci fıkralarında belirtilen koşul ve limitler dışında tutulur.

(8) TÜBİTAK Başkanlığında görev yapan kişiler, (Görevlendirme ile gelip kısmi veya tam zamanlı çalışanlar dahil) ARDEB tarafından yürütülen programlar kapsamında desteklenen

projelerde görev alamazlar. Ancak, görevlerine başlamadan önce proje desteği almışlar ise projeleri sonuçlanıncaya kadar destek almaya (burs desteği hariç) devam edebilirler.

(9) **(Değişik:14/02/2019-5YK)** TÜBİTAK'a bağlı Merkez/Enstitülerde görev yapan araştırmacılar (Görevlendirme ile gelip kısmi veya tam zamanlı çalışanlar ve proje personeli dahil) Başkanlık Oluru ile ARDEB tarafından yürütülen programlar kapsamında desteklenen projelerde görev alabilirler ve kendilerine projedeki görevleri karşılığında ödeme yapılabilir. Ancak, TÜBİTAK'a bağlı Merkez/Enstitülerde yürütülen projelerde bursiyer olarak yer alamazlar.

(10) Projedeki katkı oranları % 10'un altında olan kişiler araştırmacı olamazlar. Ancak danışman olma kriterlerini sağlıyorsa danışman olabilirler.

(11) **(Değişik: 12/10/2019-13YK)** Türkiye'de ikamet etmeyen T.C vatandaşları ile yabancı uyruklu bilim insanları proje yürütücüsü olamazlar, ancak projelerde yurt dışı araştırmacı ve yurt dışı danışman olarak görev alabilirler.

(12) Proje yürütücüsünün, projenin yürütüleceği kuruluşun niteliğine göre aşağıdaki şartları haiz olması gerekir:

(a) **(Değişik: 12/10/2019-13YK)** Kamu veya yükseköğretim kurumlarında yürütülecek projelerde, proje yürütücüsünün projenin yürütüleceği kurum/kuruluşun kadrolu personeli olması gerekir. Kadrosu yükseköğretim kurumlarında olanların; teknoloji geliştirme bölgelerinde yer alan kuruluşlarda, teknoloji transfer ofisi (TTO) şirketlerinde, 03/07/2014 tarihli ve 6550 sayılı Kanun kapsamında yeterlik alan araştırma altyapılarında veya Sağlık Bakanlığı mevzuatı kapsamında sağlık tesislerinde görev yapmaları durumunda, projenin yürütüleceği kurum/kuruluşlarda kadrolu personel olma şartı aranmaz. Farklı bir kurum/kuruluşa yapılan görevlendirmeler de bu kapsamda değerlendirilir.

(b) **(Değişik: 12/10/2019-13YK)** Vakıf üniversitelerinde yürütülecek projelerde, proje yürütücüsünün üniversitenin tam zamanlı çalışanı olması gerekir.

(c) **(Değişik: 12/10/2019-13YK)** Özel kuruluşta yürütülecek projelerde, proje yürütücüsünün söz konusu kuruluşta, projenin öneri tarihi itibarıyla en az altı ay görev alması gerekir.

(13) Özel kuruluş çalışanının, başka bir kurum / kuruluş tarafından yürütülen proje kapsamında araştırmacı veya danışman olarak yer alabilmesi için başvuru aşamasında bağlı olduğu kuruluşun üst düzey yetkilisinden izin belgesi alması gerekmektedir.

(14) Bir projede danışman yer alabilmesi için projenin özel uzmanlık gerektiren tali konu ya da konularının olması ve bu hususun proje önerisinde gerekçeli olarak belirtilmesi gerekir. Bir projede görev alacak danışman sayısı o projedeki özel uzmanlık gerektiren tali konu sayısı ile sınırlıdır.

(15) Kariyer projelerinde, akademik ünvanı profesör olan kişiler araştırmacı olarak görev alamazlar.

(16) Vakıflar, dernekler ve bunların iktisadi işletmeleri, kooperatifler, birlikler, şahıs şirketleri ve adi ortaklıklardan bu program kapsamında başvuru kabul edilmez.

(17) **(Ek:14/02/2019-5YK)** Emekliler, projenin yürütüleceği kurum/kuruluş üst düzey yetkilisi tarafından projede görev alabileceklerine dair yazılı onay verilmesi şartıyla PTİ veya herhangi bir ücret ödemesi yapılmaksızın, proje yürütücüsü olarak görev alabilirler.

(18) **(Ek:21/04/2022-40YK)** Herhangi bir kurum/kuruluşta çalışmayan doktora sonrası araştırmacılar, projenin yürütüleceği kurum/kuruluş üst düzey yetkilisi tarafından projede görev

alabileceklerine dair yazılı onay verilmesi şartıyla, projelerde görev alabilirler. Bu kişilerin görev alabilecekleri program türleri ile koşul ve limitler Başkanlık tarafından belirlenir.

Projelerde yürütücü, araştırmacı veya danışman ile ilgili değişiklikler

MADDE 4 - (1) (Değişik: 12/10/2019-13YK) Proje yürütücüsü, araştırmacı ve danışman değişikliklerine ilişkin hükümler aşağıda ifade edilmiştir:

a) Proje yürütücüsünün ayrılmayı talep ettiği veya değiştirilmesi gerektiği hallerde projenin durumu ilgili Grup tarafından değerlendirilir. Yeni bir proje yürütücüsünün görevlendirilmesi veya projenin yürürlükten kaldırılması Başkanlık; projenin iptali ise Yönetim Kurulu tarafından karara bağlanır.

b) Araştırmacı ve Danışman ile ilgili yapılması öngörülen değişiklikler, atama ve görevden alma dahil olmak üzere, proje yürütücüsünün gerekçeli başvurusu ve ilgili Grubun onayı ile yapılır.

c) **(Değişik: 12/10/2019-13YK)** Proje yürürlüğe girdikten sonra, geçici süre ile yurt dışına giden proje yürütücüsü ve araştırmacıların durumları, proje yürütücüsünün talebi ve ilgili grubun onayı ile karara bağlanır.

Burslar

MADDE 5 - (1) (Değişik: 12/10/2019-13YK) Tatbikat amacıyla projede yer alan, Türkiye’de kurulu yüksek öğretim kurumlarında lisans veya lisansüstü (özel öğrenciler ve hazırlık öğrencileri hariç) eğitim gören T.C. ve yabancı uyruklu öğrenciler ile doktora sonrası araştırmacılar projelerde bursiyer olarak yer alabilirler.

(2) **(Değişik: 25/03/2021-29YK)** Bir projede aynı anda en fazla dört lisans öğrencisi bursiyer olarak yer alabilir.

(3) Projeler kapsamında bursiyerlere, 2547 sayılı Kanunda tanınan süreler aşılmamak kaydıyla; yüksek lisansta 3 yıla, doktorada 6 yıla, doktora sonrası araştırmada 3 yıla kadar ödeme yapılabilir. Lisans sonrası doktora programına devam edenler için, ilgili üniversitenin senato kararları geçerlidir. Tıpta uzmanlık ve sanatta yeterlik öğrencileri bu Esaslar kapsamında doktora öğrencisi olarak kabul edilir.

(4) Doktora Sonrası Araştırmacı olabilme koşulları: Kişinin doktora ile tıpta, dış hekimliğinde, eczacılıkta ve veteriner hekimlikte uzmanlık veya sanatta yeterlik derecesini aldığı tarihten itibaren 7 yıldan fazla süre geçmemiş olması ve herhangi bir kurum/kuruluştaki çalışmaması gerekir. Doçent ve üstü akademik ünvana sahip olanlar Doktora Sonrası Araştırmacı olamaz.

(5) Projelerde ödenebilecek aylık burs miktarları, Yönetim Kurulu tarafından belirlenir.

(6) **(Değişik: 22/02/2024-62YK)** Bursiyerler aynı anda birden fazla projede yer alamazlar. Ancak, doktora öğrencileri ve herhangi bir kurum/kuruluştaki çalışmayan doktora sonrası araştırmacılar, burs üst limitleri aşılmamak kaydıyla, birden fazla projede bursiyer olarak yer alabilirler.

(7) **(Değişik: 09/01/2023-47YK)** BİDEB bursu veya kamu kurum/kuruluşlarından aylık burs alanlar, projede de bursiyer olarak yer alabilir. Kamu kurum/kuruluşlarından aylık burs alanlara, projeden de burs ödemesi yapılabilir. BİDEB’ten burs alan veya almaya hak kazanan kişilerin projede yer alması halinde bu durum, proje yürütücüsü tarafından Gruba bildirilir.

(8) BİDEB bursiyerine yer aldıkları projeden ödeme yapılabilmesi için projenin ilgili faslında ödenek bulunması şarttır.

(9) **(Değişik: 12/10/2019-13YK)** Bursiyerin niteliğinde (lisans/lisansüstü/ doktora sonrası) ve/veya sayısında yapılacak değişiklikler Grup onayıyla yapılır. Proje bütçesinin burs faslında yer alan toplam bursiyer ödeneği ve TÜBİTAK tarafından belirlenen üst limitler aşılmamak şartıyla aylık burs miktarlarında ve yüksek lisans, doktora öğrenciliği arasındaki nitelik değişikliklerinde Grup onayı alınmasına gerek yoktur. Bu değişikliklere ilişkin bilgilere ilgili döneme ait gelişme/sonuç raporunda yer verilir.

(10) **(Değişik: 22/02/2024-62YK)** Projede bursiyer olarak yer alan bir kişi, burs aldığı süre boyunca başka bir projede proje yürütücüsü, araştırmacı, danışman, bursiyer veya yardımcı personel olarak görev alamaz. Ancak herhangi bir kurum/kuruluştaki çalışmayan doktora sonrası araştırmacılar ile 1002-Hızlı Destek Programı kapsamında proje yürütücüsü olarak görev alan doktora öğrencileri aynı anda farklı projelerde bursiyer ve proje yürütücüsü olarak görev alabilirler. Benzer şekilde, doktora öğrencileri ile herhangi bir kurum/kuruluştaki çalışmayan doktora sonrası araştırmacılar, burs üst limitleri aşılmamak kaydıyla, aynı anda birden fazla projede bursiyer olarak görev alabilirler.

(11) Bir kişi aynı anda TÜBİTAK'ın herhangi bir programından burs (BİDEB, TEYDEB vb.) ve TÜBİTAK tarafından desteklenen herhangi bir projeden Proje Teşvik İkramiyesi veya ücret alamaz.

(12) **(Değişik: 21/04/2022-40YK)** Yurtiçi burslar ve harçlıklar faslından diğer fasıllara ve diğer fasıllardan da bu fasıla aktarım, proje yürütücüsünün gerekçeli başvurusu ve ilgili Grubun onayı ile yapılabilir. Bu fasıl için sadece, bursiyerlere ödenen burs miktarlarında yapılacak artış sonucu oluşabilecek ek maliyetin karşılanması için, proje yürütücüsünün gerekçeli başvurusu, Grubun olumlu görüşü ve Başkanlık onayı ile ek ödenek verilebilir.

(13) **(Değişik: 12/10/2019-13YK)** Yürürlükteki bir projede yer alan bursiyerin statüsü araştırmacı olma kriterlerini sağlaması koşuluyla araştırmacı olarak, araştırmacının statüsü de bursiyer olma kriterlerini sağlaması koşuluyla bursiyer olarak değiştirilebilir. Bu tür değişiklikler için proje yürütücüsünün gerekçeli başvurusu ve ilgili Grup Yürütme Kurulunun onayı şarttır. Araştırmacılara yapılacak PTİ ödemeleri için bu Esasların 6 ncı maddesinin birinci fıkrası esastır.

(14) Bursiyerin durum (ücretli/ücretsiz bursiyer) ve niteliğinin (lisans/lisansüstü) değişmesi veya bursiyerliğin sona ermesi durumunda, bir ay 30 gün kabul edilerek mahsuplaşma yapılır. 5 günden fazla alacağı olmayan bursiyere bu süre için ödeme yapılmayacağı gibi 5 günü aşmayan fazla ödemeler de bursiyerden geri istenmez.

Personel ödemeleri

MADDE 6 – (1) Personel ödemeleri, proje teşvik ikramiyesi (PTİ) ve yardımcı personel ödemeleri olmak üzere iki şekilde yapılır:

a) Proje teşvik ikramiyesine ilişkin hükümlere aşağıda yer verilmiştir:

1- Proje ekibinde yer alan proje yürütücüsü, araştırmacı ve danışmanlara, ilgili mevzuatta yer alan hususlara uygun olması şartıyla PTİ ödenebilir.

2- **(Değişik: 12/10/2019-13YK)** Proje yürütücüsünün alabileceği PTİ üst sınırı her yıl Yönetim Kurulu tarafından belirlenir. Proje yürütücüsü, araştırmacı ve danışmanların alacağı PTİ, TÜBİTAK'ın belirlediği kurallar çerçevesinde hesaplanır. Bir araştırmacının alacağı PTİ, proje yürütücüsünün alacağı PTİ'nin % 50'sinden fazla olamaz.

3- Bir kişinin, aynı anda, proje türüne bakılmaksızın TÜBİTAK destekli birden fazla projede görevli olması halinde; en fazla iki projeden yürütücü; bir projeden yürütücü iki projeden araştırmacı/danışman; dört projeden araştırmacı/danışman olarak PTİ ödemesi yapılır.

4- **(Değişik: 12/10/2019-13YK)** Birden fazla projede proje yürütücüsü veya araştırmacı olarak görev alan bir kişinin alabileceği aylık toplam PTİ miktarı, proje yürütücüsü PTİ üst sınırının iki katından fazla olamaz.

5- Bir projedeki tüm araştırmacılara ödenecek toplam PTİ miktarı, proje yürütücüsüne ödenecek olan PTİ'den fazla olamaz.

6- **(Değişik: 12/10/2019-13YK)** Proje yürütücüsü, araştırmacı ve danışmanların bir projeden alabileceği aylık PTİ miktarı, kişiye çalıştığı kamu kurumu/kuruluşu (vakıf üniversiteleri dahil) tarafından kadro veya pozisyonuna bağlı olarak bir ayda ödenmekte olan brüt ücretinin % 75'ini geçemez.

7- Proje yürütücüsü kurumun özel kuruluş olması halinde, proje yürütücüsüne ve bu kuruluşta çalışan araştırmacılara proje teşvik ikramiyesine eşdeğer tutarda ücret ödenir.

Özel kuruluş çalışanın, başka bir kurum / kuruluş tarafından yürütülen proje kapsamında araştırmacı veya danışman olarak yer alması halinde ise bağlı olduğu kuruluşa hizmet alımı kaleminden ödeme yapılabilir.

8- Bir araştırmacının projeden ayrılması halinde o kişinin proje teşvik ikramiyesi diğer araştırmacılar arasında paylaştırılmaz. Projeden ayrılan bir araştırmacının yerine projeye dahil edilen yeni araştırmacıya, ilgili Grubun uygun görmesi halinde, ayrılan araştırmacının kalan PTİ'si ödenebilir. Bunun dışında projeye sonradan katılan araştırmacıya ise PTİ ödemesi yapılmaz.

9- **(Değişik: 12/10/2019-13YK)** Belirlenen toplam PTİ'nin % 50'si gelişme raporlarının, % 50'si ise sonuç raporunun ilgili Grup Yürütme Kurulu tarafından kabul edilmesi ve PTİ ödenmesinin uygun bulunması durumunda ödenir. Proje yürütücüsü ve araştırmacıların PTİ alabilmeleri için ilgili rapor döneminde; görev ve sorumluluklarını tam olarak yerine getirmeleri, projeden ayrılmamış olmaları ve yurt dışında bulunmaları halinde bu sürenin üç ayı aşmaması gerekmektedir. Bu hususta, araştırmacılar için proje yürütücüsünün beyanı esas alınır.

İlgili Grup Yürütme Kurulu gelişme/sonuç rapor dönemine ait PTİ ödemesinin yapılıp yapılmayacağına karar verirken, raporun kabulünü, raporların zamanında gönderilmesini, proje gidişatını ve benzeri kriterleri dikkate alır. PTİ için ek ödenek talep edilemez. Bir projeye verilen ek süre için PTİ ödenmez.

10- Sözleşmede belirtilen proje bitiş tarihinden (ek süre dahil) sonra sadece PTİ ödemeleri yapılabilir. Proje süresince ve proje sözleşmesinde belirlenen bitiş tarihinden itibaren üç ay içerisinde kurum hissesi ödeneğinden harcama yapılabilir. PTİ ve kurum hissesi harcamaları dışında kalan ödenek, proje bitiş tarihinden sonra kullanılamaz.

11- Danışmanlara; kamu kurum/kuruluşlarının kadro ve pozisyonlarında bulunmaları (vakıf üniversiteleri dahil) halinde Yönetim Kurulu tarafından belirlenen limitler dahilinde PTİ ödemesi yapılabilir. Yurt dışında ikamet eden kişilerin projede danışman olarak görev alması halinde bu kişilere PTİ veya ücret ödemesi yapılmaz. Ancak Yönetim Kurulu tarafından belirlenen limitler aşılmamak kaydıyla vergi mevzuatı açısından geçerli olan harcama belgesinin (fatura, gider pusulası, serbest meslek makbuzu gibi) tevsiki şartıyla hizmet alımı kaleminden brüt tutarlarda ödeme yapılabilir.

12- Uluslararası projelerde, sadece seyahat desteği verilmesi veya seyahat desteğinin yanı sıra araştırma desteği de verilen projelerin toplam bütçesinin, Hızlı Destek Programı çerçevesinde bir projeye verilecek destek üst limitinin altında kalması halinde PTİ verilmez.

13- Türkiye’de ikamet eden yabancı uyruklu proje personeline, görevli olduğu kurum ile yaptığı sözleşme hükümlerine uygun olduğunun çalıştığı kurum tarafından belgelenmesi durumunda PTİ ödenebilir.

14- (**Değişik: 12/10/2019-13YK**) Proje ekibinde yer alan proje yürütücüsü, araştırmacı ve danışmanların, projenin yürürlüğe girmesinden sonra emekli olmaları halinde PTİ ödemesi yapılmaksızın projedeki görevleri devam edebilir. Bu kişilere emekli oluncaya kadar hakedilen PTİ ödenebilir.

15- (**EK: 08/06/2022-41YK**) Herhangi bir kurum/kuruluşta çalışmayan doktora sonrası araştırmacıların projelerde istihdam edilmeleri durumunda, bu kişilere Yönetim Kurulu tarafından belirlenen aylık işveren maliyeti aşılmamak kaydıyla ücret ödenir. Bu kişilerin sözleşmede belirtilen proje bitiş tarihinden önce bir kamu kurumu/kuruluşunda (vakıf üniversiteleri dahil) kadrolu/tam zamanlı olarak çalışmaya başlamaları halinde, ücret ödemesi sona erer ve bu kişilere sözleşmede belirtilen proje bitiş tarihine kadar PTİ ödemesi yapılabilir. Söz konusu kişilerin özel kuruluşlarda çalışmaya başlamaları halinde ise, proje teşvik ikramiyesine eşdeğer tutarda ücret ödenir.

b) Yardımcı personel ödemelerine ilişkin hükümlere aşağıda yer verilmiştir:

1- Projede görevli yardımcı personel, mevzuatının izin verdiği hallerde üniversitelerle diğer kamu kurum ve kuruluşlarında görevli kişiler arasından seçilebileceği gibi, proje bütçesinin ilgili faslında belirtilmek şartıyla hizmet alımı yöntemi ile de temin edilebilir.

2- Proje kapsamında istihdam edilecek yardımcı personelin işveren maliyeti; projenin yürütüldüğü kurum veya emsali kamu kurumunda çalışan ve yapılacak işin muadili ya da yakın görevdeki kişinin brüt ücreti emsal alınarak belirlenir; söz konusu aylık işveren maliyeti bütçenin oluşturulduğu tarihte geçerli olan brüt asgari ücretin 5 katını geçemez.

Özel kuruluşlar için TÜBİTAK’a başvuru tarihinden önceki 6 aya ilişkin emsal bordro bilgileri, diğer kuruluşlar için güncel emsal bordro bilgileri esas alınır.

3- Doktora sonrası araştırmacı nitelik ve şartlarına haiz kişiler, Yönetim Kurulu tarafından belirlenen aylık işveren maliyeti aşılmamak üzere yardımcı personel faslına ödenek konularak, proje süresiyle sınırlı olmak üzere istihdam edilebilir.

Yurt içi ve yurt dışı seyahat destekleri ile toplantı organizasyon giderleri

MADDE 7 – (1) Proje türüne bağlı olarak aşağıdaki hususlar çerçevesinde yapılacak seyahatlere destek sağlanır.

a) (**Değişik:14/02/2019-5YK**) Saha Çalışmaları: Proje konusu ile ilgili olarak yapılacak yurt içi/yurt dışı saha çalışmalarının gerektirdiği seyahat giderleri için ödenek talep edilebilir. Proje önerisinde saha çalışmaları için ayrıntılı gerekçe verilmesi zorunludur. Saha çalışmalarının gerektirdiği zorunlu koşullarda, proje personeli dışında kişiler de görevlendirilebilir.

1- Yurt dışı saha çalışması, Başkanlığın uygun gördüğü alanlarda ve proje kapsamında ihtiyaç duyulan verilerin temin edilmesinin başka bir yolunun olmadığı durumlarda yapılabilir. Ancak, bu amaçla proje ekibine yurt dışından araştırmacı, bursiyer vb. dahil edilemez.

2- Yurt dışı saha çalışmalarında araştırma sonuçlarının Türkiye’de kullanılması ve ülkemizde ihtiyaç duyulan bir husus olması zorunludur.

3- Yurt dışı saha çalışmasının gerçekleştirileceği ülkelerde, başvuru öncesinde, saha çalışmasının yapılacağı yerlerin yetkili kurum/kuruluşlarından gerekli yasal/özel izinlerin alınması zorunludur. Araştırmanın yapılacağı ülkenin mevzuatı gereğince o ülkeden de Etik kurul onayı alınması gerekiyorsa başvuru öncesinde söz konusu belgenin de mutlaka temin edilmesi gerekmektedir.

4- Yurt dışı saha çalışması için talep edilebilecek bütçe, ilgili programın destek üst limitinin % 30’unu geçemez.

b) **(Değişik: 12/10/2019-13YK)** Proje konusu ile ilgili olarak yurt içi/yurt dışı bilimsel toplantılara (kongre, konferans vb.) katılım/çalışma ziyaretleri için gerekli giderler (yol + gündelik / konaklama + katılım ücreti) Yönetim Kurulunca belirlenen şartlar ve limitler çerçevesinde ödenek olarak konulabilir. Bu kapsamda gerçekleştirilecek seyahatler için Grup onayı alınmaz ancak, seyahate ilişkin bilgilere ilgili döneme ait gelişme/sonuç raporunda yer verilir. Bu seyahatlere sadece proje yürütücüsü, araştırmacı ve bursiyerler katılabilirler.

c) **(Değişik: 25/03/2021-29YK)** Kariyer projelerinde; proje konusu ile ilgili olmak koşuluyla proje yürütücüsünün, yurt dışı araştırma kurum/kuruluş/merkezlerine (arşiv/herbaryum/araştırma merkezi/ laboratuvar vb.) yapacağı çalışma ziyaretleri için, Yönetim Kurulu tarafından belirlenen limitler doğrultusunda ödenek konulabilir. Bu fasıldan diğer fasıllara ve diğer fasıllardan da bu fasıla aktarım, proje yürütücüsünün gerekçeli başvurusu ve ilgili Grubun onayı ile yapılabilir.

ç) **(Değişik: 12/10/2019-13YK)** İkili işbirliği anlaşmaları çerçevesinde desteklenen uluslararası projelerde, projede kabul edilen karşılıklı ziyaret kontenjanlarının gerektirdiği seyahat giderleri ödenek olarak konulabilir. Bu kapsamda yapılacak seyahatlere sadece proje yürütücüsü, araştırmacı ve bursiyerler katılabilirler. Ancak, gerek duyulması halinde projede yer almayan lisansüstü öğrenciler de katılabilirler.

d) **(Değişik: 12/10/2019-13YK)** ERA-NET vb. diğer uluslararası projelerde, proje faaliyetleri gereği yapılması gerekli görülen toplantı, çalışma ziyareti, network vb. çalışmalar için yapılacak seyahatlerin gerektirdiği giderler ödenek olarak konulabilir. Ancak bu giderler, projenin yürürlüğe girdiği yıl için Yönetim Kurulu tarafından belirlenen limitlerin üzerinde olamaz. Bu kapsamda yapılacak seyahatlere sadece proje yürütücüsü, araştırmacı ve bursiyerler katılabilirler.

e) **(Değişik: 25/03/2021-29YK)** Saha çalışmalarında ödeneğin yetersiz olması halinde, proje yürütücüsünün gerekçeli başvurusu, Grubun olumlu görüşü ve Başkanlık onayı ile ek ödenek verilebilir. Bu fasıldan diğer fasıllara ve diğer fasıllardan saha çalışmaları için konulan ödeneğe aktarım yapılabilir.

f) **(Değişik: 25/03/2021-29YK)** Saha çalışmaları dışındaki seyahat kaleminde yer alan ödeneklerden diğer fasıllara ve diğer fasıllardan da bu fasıla aktarım Yönetim Kurulu tarafından belirlenen seyahat üst limitlerinin aşılmaması şartıyla, proje yürütücüsünün gerekçeli başvurusu ve ilgili Grubun onayı ile yapılabilir. Seyahat üst limitlerinin ve ilgili programın destek üst limitinin aşılmaması şartıyla, proje yürütücüsünün gerekçeli başvurusu, Grubun olumlu görüşü ve Başkanlık onayı ile bu fasıl için ek ödenek verilebilir.

g) **(Değişik: 12/10/2019-13YK)** Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Projelerini Destekleme Programı (1001), Kariyer Geliştirme Programı (3501), Ulusal Yeni Fikirler ve Ürünler Araştırma Destek Programı (1005) ve Öncelikli Alanlar Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı Usul ve Esasları (1003) ve COST Programı kapsamında desteklenen projelerde, yurt dışı araştırmacılar yer alabilir.

Projede görev alacak yurt dışı araştırmacının, projenin ülkemizdeki araştırmacıların yetkinliğinin sınırlı kaldığı bir bölümünü, proje ekibiyle Ülkemiz kurumlarında yürütecek ve yönlendirecek nitelikte olması gerekmektedir.

Bu şekilde gelecek olan araştırmacılar TÜBİTAK tarafından desteklenen birden fazla projede görev alabilir ancak bir projeden ücret alabilirler. Bir projede görev alacak yurt dışı araştırmacının sayısı bir kişi ile sınırlıdır.

Yurt dışında ikamet eden araştırmacılar, her ziyarette en az bir ay (yol dâhil 30 gün) proje süresince en fazla 6 ay süreyle yasal yükümlülükleri projenin yürütüldüğü kuruluşa ait olmak üzere, araştırmacı olarak projelerde görev alabilirler.

Söz konusu araştırmacıların seyahat masrafları ve projede görev aldıkları sürelerle karşılık, aynı zaman diliminde yurt dışında aldıkları tam zamanlı aylık brüt ücretlerinin %50'si kadarı projeden hizmet alımı olarak karşılanır. Araştırmacının kendi ülkesinde almakta olduğu aylık ücretin % 50'sinin, Bilim İnsanı Destekleme Daire Başkanlığı (BİDEB) tarafından yürütülen "2221 - Konuk veya Akademik İzinli (Sabbatical) Bilim İnsanı Destekleme Programı" kapsamında sağlanan en yüksek aylık ücretin altında olması durumunda, Konuk Bilim İnsanı Destekleme programı kapsamında sağlanan en yüksek aylık ücret esas alınır.

h) Proje kapsamında (hızlı destek projeleri hariç) beklenen çıktıların ilgili paydaşlar ile paylaşılmasına yönelik yapılacak toplantı, çalıştay vb. çalışmalar için proje bütçesinde Yönetim Kurulu tarafından belirlenen limitlerde ödenek konulabilir.

Canlı hayvan kullanımı, alımı ve satışları

MADDE 8 – (1) Proje kapsamında satın alınan canlı hayvanlara ilişkin hükümler aşağıda açıklanmıştır:

a) Proje süresi içinde varlığını devam ettiren büyükbaş ve küçükbaş hayvanlar ile evcil kanatlılar; proje yürütücüsünün araştırmalarında kullanmak üzere yapacağı talebin ilgili Grup tarafından uygun görülmesi halinde, söz konusu varlıkların kurumun sorumluluğunda olmak üzere kurum malı olarak ayniyat kayıtlarına alınır. Talebin uygun görülmemesi halinde söz konusu canlı hayvanların satışı yapılarak sağlanan gelir proje hesabına gelir olarak kaydedilir.

b) Proje yürürlükte iken söz konusu canlı hayvanlar veya bunlardan sağlanan ürünlerin ve yavruların satışının yapılması halinde sağlanan gelir proje hesabına gelir olarak kaydedilir.

Ek süre ve ek ödenek

MADDE 9 – (1) Proje süresi, toplam sürenin en fazla yüzde ellisine kadar uzatılabilir. Proje yürütücüsünün, bu yöndeki gerekçeli başvurusu, ilgili Grubun uygun bulması halinde Başkanlık onayı ile karara bağlanır. Bu sürenin aşıldığı durumlar Yönetim Kurulu tarafından karara bağlanır.

(2) Projelere verilebilecek ek ödenek; proje yürütücüsünün gerekçeli başvurusu, ilgili Grubun olumlu görüşü ve Başkanlığın onayı ile kesinleşir.

(3) Proje sözleşmesinde belirtilen bitiş tarihinden sonra ek süre ve ek ödenek talebi yapılamaz.

Kurum hissesi

MADDE 10 - (1) Kurum hissesi, projenin yürütülmesi ve sonuçlandırılması aşamasında kurumun imkânlarından faydalanılması karşılığında, bu esaslar çerçevesinde hesaplanarak proje bütçesine eklenen ödenektir.

(2) Yükseköğretim kurumlarında yürütülecek projelerde uygulanacak kurum hissesi oranları, TÜBİTAK tarafından belirlenen kriterler ve kurallar doğrultusunda, her yıl için hesaplanan performans puanlarına göre belirlenir.

(Değişik:14/03/2019-7YK) Kurum Hissesi performans puanı listesinde yer almayan yeni kurulmuş yükseköğretim kurumları için kurum hissesi proje bütçesinin (PTİ hariç) %10'u oranında hesaplanır.

Kurum hissesi hesaplanırken destek kararının verildiği yıl için geçerli olan performans puanı esas alınır; ancak kurum hissesi ödeneği, proje bütçesinin (PTİ hariç) %50'sini aşamaz.

Performans puanlarına göre hesaplanan kurum hissesi ödeneğinin, projenin yürütüldüğü birim ve kurum arasında dağılım oranları ile kurum hissesinin kullanımına ilişkin kurallar TÜBİTAK tarafından belirlenir.

Kurumların performans ölçümünde kullanılacak verilerin doğru olmadığı tespit edilmesi halinde o yıl için kullanılmadan kalan kurum hisselerinin iadesi istenir ve ilgili yıla ilişkin transfer edilecek kurum hisseleri iptal edilerek bu durum kuruma bildirilir. Ayrıca TÜBİTAK tarafından yapılacak olan değerlendirme sonucu ilgili kurum/kuruluşun kurum hissesi destek oranları, Yönetim Kurulu kararıyla en fazla 5 yıl süreyle düşürülebilir.

(3) Yükseköğretim kurumları bünyesinde, Ar-Ge faaliyetlerinin yapıldığı ileri araştırma laboratuvarı, tematik araştırma laboratuvarı ile merkezi araştırma laboratuvarı olarak sınıflandırılan kurumlar için kurum hissesi oranları, TÜBİTAK tarafından belirlenen kriterler ve kurallar doğrultusunda hesaplanan performans puanlarına göre belirlenir.

Araştırma Altyapılarının Desteklenmesine Dair Kanun'un uygulanmasına ilişkin, mevzuat yürürlüğe girene kadar, araştırma altyapılarına bünyesinde bulunduğu üniversite için hesaplanan kurum hissesi oranı uygulanır.

İlişkili mevzuatın yürürlüğe girmesiyle, yeterlik kararı verilen ve tüzel kişilik kazanan araştırma altyapıları için bir yıllık performans ölçümü yapılması şartıyla performansa dayalı kurum hissesi oranları uygulanır.

Yeterlik alamayan araştırma altyapıları için ise, kurum hissesi toplam proje bütçesinin (PTİ ve varsa yurtdışı araştırmacı giderleri hariç) % 10'u oranında hesaplanır.

(4) Diğer kamu kurum/kuruluşları için kurum hissesi; Proje Teşvik İkramiyesi dışında kalan proje bütçesinin %10'una tekabül eden ödenektir.

Projenin teknoloji geliştirme bölgelerinde faaliyet gösteren şirketlerde yürütülmesi ve kadrosu yükseköğretim kurumlarında olan araştırmacıların söz konusu şirketlerin ortağı ve proje yürütücüsü olmaları halinde, bu şirketlere Proje Teşvik İkramiyesi dışında kalan proje bütçesinin %10'u oranında kurum hissesi verilir. Bu koşulu sağlamayan özel kuruluşlara kurum hissesi verilmez.

(5) **(Değişik:14/02/2019-5YK)** Kurum hissesi; PTİ, yurt dışı araştırmacı ve yurt dışı saha çalışması giderleri dışında kalan proje ödeneği esas alınarak hesaplanır. Uluslar arası projelerde; belirtilen fasıllara ilave olarak ayrıca, yurt içi saha çalışmaları dışındaki faaliyetler için yapılacak olan yurt içi ve yurt dışı seyahatlere sağlanan destek miktarı da hesaplama dahil edilmez.

(6) Bir projeye ek ödenek verilmesi durumunda bu ek ödeneye ilişkin kurum hissesi verilmez.

(7) **(Değişik:14/02/2019-5YK)** Proje yürütücüsünün kurum değiştirmesi halinde; proje için belirlenen kurum hissesi, projenin yürütüldüğü döneme bağlı olarak ilgili kuruma ödenir. Eski kuruma aktarılmış bulunan ve kurum değişikliği tarihi itibarıyla harcanmamış olan kurum hissesi TÜBİTAK'a iade edilir, yeni kuruma gönderilecek ödeneye dahil edilmez.

(8) Uluslararası projelerde, sadece seyahat desteği verilmesi veya seyahat desteğinin yanı sıra araştırma desteği de verilen projelerin toplam bütçesinin, Hızlı Destek Programı çerçevesinde bir projeye verilecek destek üst limitinin altında kalması halinde kurum hissesi verilmez.

(9) **(Ek:14/02/2019-5YK)** Kurum hissesi, Yönetmelikte yer alan mali hükümler dikkate alınarak Ar-Ge faaliyetleri kapsamında harcanır.

(10) **(Ek:14/02/2019-5YK)** Kurum hissesinden burs ve PTİ ödemesi yapılamaz.

(11) **(Ek:14/02/2019-5YK)** 6550 Sayılı Kanun kapsamında yeterlik almış araştırma altyapılarına, diğer yürütücü kurum/kuruluşlar için performans puanlarına göre belirlenen en yüksek kurum hissesi oranı, bu maddede belirtilen üst sınırın % 20 fazlası eklenerek uygulanır. Devam eden projelerin araştırma altyapılarına devredilmesi halinde, projenin kurum hissesi ödeneğinde değişiklik yapılmaz.

(12) **(Ek:14/02/2019-5YK)** Bu madde kapsamında proje bütçesine göre hesaplanan kurum hissesi ödenekleri, Yönetim Kurulu tarafından belirlenen üst limitleri aşamaz.

(13) **(Ek:14/02/2019-5YK)** Kurum hissesi faslından diğer fasllara ve diğer fasllardan da bu fasla aktarım yapılamaz.

Yürürlükten kaldırma ve iptale ilişkin hükümler

MADDE 11 - (1) (Değişik: 12/10/2019-13YK) Yürürlükten kaldırılan projelerden, yapılan ödemeler geri alınmaz. Projenin yürütüldüğü kurum/kuruluşun sözleşmede belirtilen sorumluluklarını yerine getirmemesi durumunda kurum hissesinin iadesine ilişkin sözleşme hükümleri saklıdır.

(2) **(Değişik: 12/10/2019-13YK)** Projenin iptali durumunda, proje yürütücüsü ve kusurlu araştırmacılara yapılmış olan PTİ ödemelerinden geri alınacak tutarın belirlenmesinde, iptal karar tarihi esas alınır. Buna ilişkin tespit Grup Yürütme Kurulu tarafından yapılır ve iptal önerisi ile birlikte Yönetim Kuruluna sunulur.

(3) **(Değişik: 12/10/2019-13YK)** İptal edilen projelerde görev alan proje yürütücüsü ve kusurlu araştırmacılara bir yıldan beş yıla kadar TÜBİTAK ile ilgili herhangi bir işte görev veya destek verilmez. Bu kişilerin yürürlükte olan diğer projelerdeki görevleri ve varsa TÜBİTAK tarafından yapılmış olan görevlendirmeleri sona erdirilir. Ancak, uluslararası sözleşmeler çerçevesinde üstlendiği varsa süreli temsil görevleri ile uluslararası projelerde yürüttüğü görevler, ilgili birimlerin önerisi üzerine Başkanlık olurlarıyla devam ettirilebilir.

(4) **(Değişik: 12/10/2019-13YK)** Projenin iptali durumunda; proje yürütücüsü ve kusurlu araştırmacılar dışında projede görev alan kişiler ile diğer üçüncü kişilere (hizmet alınan kişiler vb.) proje kapsamında yapılan ödemeler geri alınmaz.

(5) **(Değişik: 12/10/2019-13YK)** TÜBİTAK'a bağlı Merkez/Enstitülerde çalışan proje yürütücüsü/araştırmacıların projelerinin iptal edilmesi halinde TÜBİTAK İnsan Kaynakları Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

Akçeli konular

MADDE 12 – (1) (Değişik: 12/10/2019-13YK) Esaslarda yer alan Akçeli konular her yıl Yönetim Kurulu tarafından belirlenir.

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 13 – (1) 8 Haziran 2008 tarih ve 165 sayılı Bilim Kurulu toplantısında kabul edilen “Araştırma Projelerinde Uygulanacak İdari ve Mali Esaslar” yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Esaslarla yürürlükten kaldırılan mevzuat hükümleri ile bu Esaslarda yer alan hükümlerin birbirine aykırı olması durumunda proje yürütücülerinin lehine olan hüküm uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 2- (1) 2014 yılında desteklenmesine karar verilen projelerde kurum hissesi; Proje Teşvik İkramiyesi dışında kalan proje bütçesinin en fazla %10'u olarak hesaplanır ve proje bütçesine eklenir. Bu projelerde kurum hissesi harcamaları, ilgili değişiklikler yapılmadan önce geçerli olan esas ve usuller çerçevesinde gerçekleştirilir.

GEÇİCİ MADDE 3- (1) Kurum hissesinin performansa göre belirlenmesine ve harcanmasına ilişkin hükümler 01.01.2015 tarihinden itibaren desteklenmesine karar verilen projelerde uygulanır.

Yürürlük

MADDE 14 – (1) Bu Esaslar Bilim Kurulu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 15 – (1) Bu Esaslar TÜBİTAK Başkanı tarafından yürütülür.

Kabul edildiği Bilim Kurulu Kararı	Yürürlüğe Giriş Tarihi
09/01/2009 tarih ve 171 sayılı Toplantı için tıklayınız.	09/01/2009

Değişiklik Yapılan Bilim Kurulu ve Yönetim Kurulu Kararları	Yürürlüğe Giriş Tarihi
Bilim Kurulu'nun 13/03/2010 tarih ve 184 sayılı toplantısı için tıklayınız.	13/03/2010

Bilim Kurulu'nun 01/09/2012 tarih ve 211 sayılı toplantısı için tıklayınız.	01/09/2012
Bilim Kurulu'nun 03/11/2012 tarih ve 213 sayılı toplantısı için tıklayınız.	03/11/2012
Bilim Kurulu'nun 05/01/2013 tarih ve 215 sayılı toplantısı için tıklayınız.	05/01/2013
Bilim Kurulu'nun 06/04/2013 tarih ve 218 sayılı toplantısı için tıklayınız.	06/04/2013
Bilim Kurulu'nun 01/06/2013 tarih ve 220 sayılı toplantısı için tıklayınız.	01/06/2013
Bilim Kurulu'nun 07/12/2013 tarih ve 225 sayılı toplantısı için tıklayınız.	07/12/2013
Bilim Kurulu'nun 01/12/2014 tarih ve 227 sayılı toplantısı için tıklayınız.	01/12/2014
Bilim Kurulu'nun 06/12/2014 tarih ve 236 sayılı toplantısı için tıklayınız.	06/12/2014
Bilim Kurulu'nun 05/12/2015 tarih ve 248 sayılı toplantısı için tıklayınız.	05/12/2015
Bilim Kurulu'nun 07/05/2016 tarih ve 254 sayılı toplantısı için tıklayınız.	07/05/2016
Bilim Kurulu'nun 11/03/2017 tarih ve 263 sayılı toplantısı için tıklayınız.	11/03/2017
Yönetim Kurulu'nun 14/02/2019 tarih ve 5 sayılı toplantısı için tıklayınız.	14/02/2019
Yönetim Kurulu'nun 14/03/2019 tarih ve 7 sayılı toplantısı için tıklayınız.	14/03/2019
Yönetim Kurulu'nun 12/10/2019 tarih ve 13 sayılı toplantısı için tıklayınız.	12/10/2019
Yönetim Kurulu'nun 25/03/2021 tarih ve 29 sayılı toplantısı için tıklayınız. Değişiklikten önceki metin için tıklayınız.	25/03/2021
Yönetim Kurulu'nun 03/06/2021 tarih ve 32 sayılı toplantısı için tıklayınız. Değişiklikten önceki metin için tıklayınız.	03/06/2021

Yönetim Kurulu'nun 21/04/2022 tarih ve 40 sayılı toplantısı için tıklayınız. Değişiklikten önceki metin için tıklayınız.	21/04/2022
Yönetim Kurulu'nun 08/06/2022 tarih ve 41 sayılı toplantısı için tıklayınız. Değişiklikten önceki metin için tıklayınız	08/06/2022
09/01/2023 tarihli 47 sayılı Yönetim Kurulu kararı için tıklayınız. Değişiklikten önceki metin için tıklayınız	09/01/2023
22/02/2024 tarihli 62 sayılı Yönetim Kurulu kararı için tıklayınız. Değişiklikten önceki metin için tıklayınız.	22/02/2024